

เทศน์เช้า วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเรามองทางโลก เห็นใหม่ การไร้เดียงสา การสะอาดผ่องใสนี้ดีมากเลย เด็กนี้ไร้เดียงสา น่ารักน่าเมตตามาก การไร้เดียงसानะ แล้วเวลาโตมาในโลก เห็นใหม่ ในโลกนี้โหดร้ายมาก เพราะในสังคมมีการเอารัดเอาเปรียบกัน โหดร้ายมากเลย แล้วเด็กมันผ้าขาว แล้วกว่ามันจะโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ แล้วมันต้องไปเผชิญกับโลก โลกมันมีการเอารัดเอาเปรียบกัน นี่โลกจากโลกภายนอกนะ การไร้เดียงสามันเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ แล้วเวลาคนซื้อ คนสะอาด ไปอยู่ในโลกเขา นี่ มันอยู่ที่บุญที่กุศลด้วย ถ้ามีบุญมีกุศลนะ คุณสิ เวลาคนซื้อ คนทำกตัญญูกตเวทิสังคม มันจะมีคนช่วยเหลือคนเจ้อจาน เห็นใหม่

แล้วเราเหมือนกัน เวลาเราทำงานทางโลกเขา เราไปเจอหมู่คณะที่ดี เราไปเจอคนที่ดี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ถึงมงคล ๓๘ ประการ “อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญฺจเสวนา” เราจะไม่คบคนพาล เราจะคบบัณฑิต แล้วในพระไตรปิฎกนะ คบบัณฑิตที่ยอดบัณฑิต คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าใครคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพาไปดีหมดเลย พ้นจากกิเลสไปได้แน่

ในสมัยพุทธกาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปบิณฑบาต มันมี ๒ คนตายายเป็นทุกตะเข้ญใจ เดินขอทานอยู่ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยิ้มนะ ยิ้ม... พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ้ม มันมีอะไร เพราะมันสะกิดใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนท์เห็นแล้วพระอานนท์ก็เก็บไว้ก่อน พอตอนเย็นอบรมพระสงฆ์ พระอานนท์เลยถาม

“ที่ตอนเช้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ้ม ยิ้มเพราะอะไร?”

“เห็นใหม่ เห็น ๒ คนตายายนั่นใหม่”

“เห็นครับ”

“๒ คนตายย่นี่นะ ถ้าเมื่อก่อนเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างน้อยจะได้เป็นพระอนาคา”

แต่ปัจจุบันนี้ ๒ คนตายย่นี่เป็นยากจะเจอเพราะอะไร? เพราะเขาเป็นเศรษฐีนะ แล้วเขาโดนโกง โคนคนใช้โกงจนหมดเนื้อหมดตัวเลย แล้วก็เล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัว กลับมาเป็นขอทาน เห็นไหม จะบอกว่า ขณะที่พบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเขาเป็นคหบดีอยู่จิตใจเขาจะรื่นเริง จิตใจเขาจะเปิดกว้าง เวลาเขาฟังธรรมขึ้นไป เขาจะได้ประโยชน์ของเขา

แต่ในปัจจุบันนี้เขาก็เจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน แต่เขาเป็นขอทาน เป็นทูกตะเข้ญใจ จิตใจมันเศร้าหมอง ขณะจิตใจเศร้าหมอง พบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินผ่านหน้าไปเลย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าเทศน์ว่าการไป มันก็ฟังแล้วไม่เข้าใจ” เห็นไหม

ถ้าเป็นการไร้เดียงสามันสะอาดบริสุทธิ์ เราป้อนสิ่งใดไป เขาจะจับหมดเลย แต่ถ้าเป็นสังคม พอเราพูดออกไป มันต้องรองก่อนว่า เขามาหลอกเราไหม เราจะเชื่อเขาได้ไหม คุณสิ เราหมดเนื้อหมดตัวมานี้ ก็เพราะเราโดนเขาฉ้อโกงมา เห็นไหม แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาเทศน์ว่าการให้สละทานอีก เราจะเอาอะไรให้สละทาน เพราะเราไม่มีอะไรจะสละแล้ว

เวลาโลกคิด เขาคิดกันอย่างนั้น สละทำไมจะสละไม่ได้ เห็นเขาทำบุญกุศลนี้ เราอนุโมทนาไปกับเขา การทำบุญกุศล เห็นไหม ให้ทานร้อยพันพันหน ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง การถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันพันหนไม่เท่ากับเกิดสมาธิขึ้นหนึ่ง สมาธิร้อยพันพันหนไม่เท่าเกิดปัญญาขึ้นมาหนึ่ง เกิดปัญญา เห็นไหม

แล้วปัญญาเกิดจากไหนล่ะ เกิดจากการปฏิบัติบูชา การปฏิบัติบูชาต้องมีทรัพย์สมบัติอะไรไหม เรามีร่างกายมีจิตใจของเราขึ้นมาอยู่แล้ว ปฏิบัติเมื่อไหร่ก็ได้ การประพฤติปฏิบัติสำคัญที่สุดเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เห็นไหม “อานนท์ เธอบอกเขาเลย...” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน ทุกคนจะมาเคารพศพไง ถี้อดอกไม้รูปเทียนมาเต็มไปหมดเลย “อานนท์ บอกเขาซะ นี่เป็นอามิสบูชา เคารพกันด้วยดอกไม้รูปเทียน ให้เคารพด้วยการประพฤติปฏิบัติ ให้ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเถิด”

เพราะการปฏิบัติบูชาที่เหมือนเราทำหน้าที่การงาน เราทำงานขึ้นมาแล้วนี่ ทำผิดทำถูก ถ้าทำถูกขึ้นมาจะมีผลสำเร็จขึ้นมา ถ้าทำผิดขึ้นมา มันก็เป็นประสบการณ์ขึ้นมา ถ้าคนไม่ได้ทำอะไรเลย เห็นใหม่ อ่อนวอนเอา ขอเอา สิ่งนี้เราขอเอา บุญกุศลก็ขอเอา ขอเอาเพื่อประพฤติปฏิบัติขอเอานะ แต่เราสละของเรา นี่มันสละขึ้นมา เห็นใหม่

แต่ถ้าเราไม่มีของเรา เราก็อ่อนโยนทนาไปกับเขา แต่ในหัวใจมันกระด้าง มันเห็นคนอื่นทำ ความดี มันกระด้างในหัวใจของมัน มันไม่สะอาด มันไม่ไร้เดียงสา มันมีกิเลสต่อต้าน มันมีกิเลสครอบงำหัวใจมัน ครอบงำหัวใจนะ ถ้าครอบงำหัวใจ เราจะไม่เห็นอะไรเป็นประโยชน์เลย แต่ถ้าเราไร้เดียงสา มันจะเป็นประโยชน์ไปหมดเลย เพราะมันสะอาด มันบริสุทธิ์ มันจะมองโลกในแง่... เด็กมันมองโลกนะ มันมองโลก โลกเป็นของเด็กหมดเลย เด็กนี่ของเขาหมดเลย เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามองว่าเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเรามองดี เวลาฟังเทศน์ว่าการ ฟังธรรม ถ้ามันสะอาดหัวใจเรา ถ้าฟังธรรมแล้วธรรมสะกิดใจของเรา คนนั้นมีโอกาสนะ เวลาฟังธรรมขึ้นมา ฟังธรรมขนาดไหน เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา เราก็จะไม่ได้อะไรเลย ทั้งๆ ที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...หนึ่ง การสื่อสารมา ถ้าเรามีบุญกุศล มันจะสะกิดใจเรามาก แล้วธรรมที่ออกมาจากใจของผู้ที่มีธรรมในหัวใจ มันออกมาจากใจ

สิ่งที่ออกมาจากใจ มันออกมาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ มันสะอาดหัวใจเรามาก นี่จิตถึงจิต เห็นใหม่ เวลาเราทำบุญกุศล เวลาเราอุทิศส่วนกุศลกัน ไป ความอุทิศส่วนกุศล อาหารอุทิศส่วนกุศลได้หรือ อาหารเห็นใหม่ คุณิ คุณยังข้าว มันเป็นยุ่งๆ เลย มันเป็นประโยชน์กับใคร ถ้าเก็บไว้ไม่มีใครบำรุงรักษามัน มันเสียหายหมดเห็นใหม่

แต่ถ้าเราสละทานนั้นออกไป หัวใจของผู้ที่สละออกมา มันเป็นความรู้สึก จิตถึงจิต เห็นใหม่ ถ้าจิตอันนี้ เพราะโลกนี้ เรื่องของหัวใจเป็นเรื่องนามธรรม เรื่องนามธรรมนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะอะไร? เพราะสุขทุกข์มันอยู่ที่ใจ สุขทุกข์มันอยู่ที่ใจนะ แต่คนนี้ใจหายบายจะเอียดล่ะ ถ้าใจมันหายบาย มันก็เห็นแต่ของวัตถุเป็นที่พึ่งอาศัย แต่ถ้าใจมันละเอียดขึ้นมา เรามีวัตถุขึ้นมา ฟังอาศัยได้ไหมล่ะ เราแบกรับภาระ ต้องบำรุงรักษามัน เราเป็นทุกข์กับวัตถุนี้ขนาดไหน

แต่ถ้าเราปล่อยวางหมดเลย สิ่งนี้ปล่อยวางออกไป สละออกจากมือของเรา เป็นของเราทั้งหมดเลย เพราะอะไร? เพราะมันเป็นทิพย์ ทิพย์ที่ตรงไหน? ทิพย์ที่ตรงหัวใจเราไง สิ่งที่เราสละออกไปนี้ เราสละออกไปจากมือนี้ เราเห็นของเราใหม่ เราโดยสละเอาออกไปใหม่ ถ้าผู้สละ

ออกไป มันจับมาที่ไหน? มันจับมาที่ใจ ใจนี้มันจับหมดเลย มันเป็นทิพย์ ทิพย์ตรงนี้ไง เพราะทิพย์ตรงนี้ มันก็เป็นสมบัติของมันขึ้นมาตรงนี้

เวลาเกิดตายขึ้นมาในวัฏฏะนี้ มันก็ได้ผลของมัน ถ้าได้ผลของมัน มันเป็นจิตที่ไร้เดียงสา เห็นไหม ไร้เดียงสาเพราะอะไร? เพราะมันเป็นธรรมชาติ แล้วเวลาเราเกิดตายในวัฏฏะ มันก็มีสิ่งนี้ มารองรับ บุญกุศลรองรับ คนมีบุญ คนบุญเกิดกับคนบาปเกิดนะ คนบุญเกิดขึ้นมาเห็นไหม คุณิ คุณครอบครัวยุคนี้ คนบุญเกิดสิ โอ้โฮ...เขามีการรับขวัญ มีต้อนรับกันนะ เวลาคนทุกข์มันเกิดนะ เวลาเกิดขึ้นมา พี่แม่เอาไปทิ้งถังขยะ เห็นไหม

สิ่งที่บุญเกิด การเกิดนี้บุญพาเกิดบาปพาเกิด มันต้องเกิดตลอดไป แต่บุญมันพาเกิด มันเกิดอีกอย่างหนึ่ง บาปพาเกิดมันเกิดอีกอย่างหนึ่ง เกิดเหมือนกัน เพราะว่าการเกิดนี้มันยับยั้งไม่ได้ จิตนี้มีแรงขับเคลื่อนอยู่ มีกิเลสอยู่ ยับยั้งไม่ได้หรอก มันต้องหมุนไปตามวัฏฏะนี้ มันหมุนไปตลอดของมัน แต่บุญพาเกิดเห็นไหม

แล้วเราปฏิบัติของเรา โลกนี้สะอาดบริสุทธิ์ สะอาดบริสุทธิ์โดยที่มันเป็นบุญกุศล มันเป็นการเอารัดเอาเปรียบกัน มันเป็นสังคมที่เอารัดเอาเปรียบกัน สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลก ถ้าเรามีบุญกุศล มันจะมีสิ่งนี้มารองรับอีกส่วนหนึ่ง แล้วถ้าเรามีเชาวน์ปัญญา เห็นไหม ปฏิภาณ! เวลาพระอรหันต์สำเร็จแล้ว เห็นไหม นี้อภิญญา ๖ ปฏิสัมภีทา ความเป็นปฏิภาณไหวพริบมันจะเกิดตรงนี้ไง

ถ้าเป็นปฏิภาณไหวพริบเพราะเราฝึกปัญญาของเรา เราตั้งสมาธิของเรา เรามีปัญญาของเรา คนจะมาหลอกหลวงเราไม่ได้นะ กระแสโลกเป็นกระแสโลก เพราะเราจะรู้ทันไปหมดเลย เพราะอะไร? เพราะมันออกมาจากใจ สิ่งนี้มันเป็นปฏิภาณไหวพริบ มันสอนกันไม่ได้หรอก มันอยู่ที่การฝึกฝน การฝึกฝน ฝึกฝนที่ไหนล่ะ ฝึกฝนจิตมันฝึกฝนของมันเอง ถ้าปฏิภาณไหวพริบขึ้นมา ย้อนกลับมาเรา กลับมาที่ใจเรา ปฏิภาณไหวพริบจะไปทันคนอื่น การทันคนอื่นเป็นเรื่องของโลกๆ หมดเลย

แต่ถ้าการทันใจเรา ใจเรามันมีพลิกแพลง เห็นไหม สิ่งใดที่มันขับเคลื่อน สิ่งใดที่มันจะกระทำ มันต่อต้านหมด มันต่อต้านถ้าเป็นความดีนะ แต่ถ้าเป็นกิเลส สิ่งที่เขาบาปอกุศลมาได้ หัวใจมันนะ มันต้องการ มันแสวงหา เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เป็น

บ่วงของมาร แล้วจิตมันติดตรงนี้ เพราะมันเหงา มันว่าเหว มันอยู่ของมันเองไม่ได้ มันต้องอาศัย รูป รส กลิ่น เสียง เป็นเครื่องอาศัย

แต่ถ้าเรามีสติเข้ามา สัมผัสัญญะเข้ามา มันไล่ก้อนเข้ามา รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร ฟังสิ ถ้ารูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เราก็ถือศีล เห็นไหม ถือพรหมจรรย์ มีมหรสพ สมโภชเราจะไม่ไปกับเขา ถ้าเราไม่มีศีล ๘ เห็นไหม ศีล ๕ ศีล ๕ มันเป็นเรื่องของคฤหัสถ์เขา ถ้า คฤหัสถ์เขา เขาอยู่ของเขา ธรรมชาติของมนุษย์ต้องเป็นสภาวะแบบนั้น มันเป็นกามคุณ ๕ กามคุณ เพราะให้เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ไม่สิ้นสูญสลายไป ถ้าเรามีศีล ๕ สังคมก็อยู่ร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม

แล้วถ้าเรามีศีล ๘ ศีล ๘ มันก็ย้อนกลับมาเรื่องนี้ เรื่องมหรสพต่างๆ เราก็จะไม่ไปยุ่งกับเขา จิตมันก็จะมิหลักเกณฑ์เข้ามา เพราะมันไม่ไปตามบ่วงของมาร ถ้าไม่ไปตามบ่วงของมาร มันก็เป็น อิสระเข้ามา ถ้าอิสระเข้ามา จะทำสมาธิมันก็ง่ายขึ้น เห็นไหม เพราะจิตมันสละเข้ามาแล้ว มันเห็น โทษแล้ว เห็นโทษมันสละเข้ามา ตรงนี้จิตเข้ามานี้ ความสำเร็จเดียวสาจากภายนอก

ความสำเร็จเดียวสาจากภายใน จิตสะอาดบริสุทธิ์ จิตที่มันสะอาดคือว่ามันปล่อยวางเข้ามา มัน จะไร้เดียงสา แล้วผู้ใหญ่พาทำนะ พาให้ออกวิปัสสนา พาให้ทำการกระทำของเราขึ้นมา เห็นไหม แล้วมันจะเห็นเลยว่า การชำระกิเลส การต่อสู้กับกิเลส เหมือนกับเข้าไปในสังคมเลย เข้าไปใน สังคมนี๋ สังคมมันมีเล่ห์เหลี่ยมในสังคมมหาศาลเลย ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน หัวใจ นะ มันจะมีการต่อสู้กัน เห็นไหมนี้ สังคมของธรรม

ถ้าธรรมเจริญขึ้นมา โอ้โฮ... มีความสุขร่มเย็นเป็นสุขมาก ถ้าวันไหนวิปัสสนาไปแล้วจิต มันเสื่อมบ้าง ถอยท้อถอยนะ สังคมกำลังต่อสู้กันด้วยกิเลส กิเลสกำลังครอบงำอยู่นะ คอตกทุกข์ จนเจ็บใจขนาดไหน ทุกข์จนเจ็บใจด้วยธรรมนะ มันก็ต้องต่อสู้กันไป ต่อสู้แก้ไขกันไป หาทาง ออกกันไป ถึงที่สุดนะ ถ้าถึงที่สุด คนมีอำนาจวาสนาจะถึงสิ้นกิเลส ถ้าไม่ถึงที่สุด เห็นไหม การ ประพฤติปฏิบัติบูชาเรานี้ ปฏิบัติบูชา ปฏิบัติเพื่อเรา การประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นจริง เป็นนิสัย

จูพีนถกเวลาพี่ชายให้ลี้กๆ ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก

“มานี้ จูพีนถก จะไปไหน”

“จะไปลี้ก เพราะพี่ชายให้ลี้ก”

“มาหาเรานะ เอาผ้าขาวลูบๆ” เห็นไหม

ลูบผ้าขาวไป เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย เพราะอะไร? เพราะได้สร้างบุญกุศลมา ได้สร้างมาแต่ใช้ไม่เป็น ไม่มีคนพาออกใช้ ถ้ามีคนพาออกใช้ เห็นไหม ตั้งคมนี่พาออกใช้ มันจะสะอาดขึ้นมา มันเข้าไปตรงกับจริตนิสัย มันจะแก้กิเลสของเราได้

ถ้าแก้กิเลสของเราได้ สิ่งนี้ต่างหากมันถึงเป็นความสะอาดจริง การไร้เดียงสามันเหมือนเด็กอ่อน มันเอาตัวรอดไม่ได้ แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ไร้เดียงสา ธรรมนี้รู้เท่าหมดเลย สติพร้อมหมดเลย เข้าใจเรื่องของโลกหมดเลย แล้วถ้าจิตนี้สิ้นสุดกระบวนการของมันแล้ว จะไม่มีการขับเคลื่อนอีก เอวัง